

Jus Canonicum In V. Libros Decretalium Distributum

novâ Methodo explicatum, Omnibus Capitulis Titulorum (qui in Antiquis, & novis Libris Decretalium continentur) promiscuè & confusè positis, in ordinem doctrinæ digestis. Adjunctis Aliis Quæstionibus Connexis, Quæ Ad Plenam Cujusque Tituli, Aut Materiæ Cognitionem, Et Expositionem Pertinent. ...

Respondens Libro Quinto Decretalium. In Quo De Judicio, Seu Ordine Judiciario criminali, nec non de criminibus Ecclesiasticis, & secularibus ... agitur ...

Pirhing, Ehrenreich

Dilingae, 1677

Titulus. XXXIV. De Purgatione Canonica.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98302](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98302)

T I T V L V S XXXIV.

DE PURGATIONE CANONICA.

Haecenus actum est de variis delictis, tam Prælatorum, quàm Subditorum, quia tamen interdum crimina plenè probari non possunt, ideo infamati de delictis, de quibus conveniri non possunt, compellendi sunt ad se purgandum, de quo agitur hoc Titulo.

§. I.

Quid sit purgatio in genere, & quod duplex, & à quo indicenda sit purgatio Canonica, & quibus indici possit ac debeat?

I.

ASSERTIO I. Purgatio, prout hic accipitur, est ostensio innocentie de objecto crimine, scilicet per juramentum, vel alio debito modo, de quo infra, *Hosienf. hic in summa n. 1. Silvest. V. Purgatio in princ. & alii DD. communiter*. Ea duplex est, alia vulgaris, quæ à Jure reprobat, de qua *Tir. seq. alia Canonica sic dicta*, quia à Jure Canonico est adinvent, & approbata, *caus. 2. q. 5. ferè tota, de qua specialiter agitur hoc Tit. Hosienf. in summa hic num. 2. Silvest. V. Purgatio num. 1. q. 1.*

II. ASSERTIO 2. Purgatio Canonica indicenda est à Judice competente, quia à non Judice indicta non valet, nec juvat, sed perinde est, ac si nulla facta fuisset, *arg. c. Licet. 5. de Offic. Legat. Gl. fin. in c. pen. junct. Gl. margin. lit. C. & ibid. Hosienf. in fine, & colligitur ex eod. c. in fine*. Porro Episcopus non solum Clericum, sed etiam laicum subditum publicè infamatum de aliquo crimine compellere potest ad se purgandum, ut constat ex c. Nos inter. 6. h. t. » Nam aliquis parochianus Episcopi (hoc est, subditus ipsius Diocesis, qui parochianus Episcopi dicitur, quia Episcopus concurrens cum quolibet Curato in administrandis Sacramentis omnibus Diocesis, c. 2. de pæn. & remiss. in 6. Abb. hic num. 1.) » infamatus est de aliquo crimine, unde queritur » fuit, utrum Episcopus ipsum possit cogere ad purgationem præstandam? Respondet Papa Alexander III. quod si de aliquo crimine publicè infamatus sit notatus, accusatore, & testibus deficientibus, » Episcopus ipsum ad purgationem compellere potest: est: nisi ad Superiorem Judicem appellaverit, & » tum ejus judicio, ad quem examen hujus causæ per » appellationem transiit, parere debet.

III. Notandum primò, postquam aliquis infamatus est publicè, apud bonos, & graves viros, compellendus est ad se purgandum, c. Si mala. 16. caus. 2. q. 1. Gloss. hic V. Deficientibus, & Hosienf. de quo infra.

Notandum secundò, Episcopus potest indicare purgationem etiam laico subdito suo Diocesis, in

criminibus spectantibus ad cognitionem Ecclesiæ, ut est crimen hæresis, & adulterii, & alia similia, quæ sunt vel merè Ecclesiastica, vel saltem mixti fori, de quibus in c. Cum sit. 8. de foro compet. Veleiam in aliis, ubi temporalem jurisdictionem habet Episcopus, Gl. hic V. Deficientibus, & Innocent. ibid. Ubi hanc rationem reddit, quia purgatio nunquam indicitur, nisi in defectum probationum, si ergo ad Episcopum non spectet cognitio delicti contra laicum, coram eo non fient probationes, & consequenter neque per ipsum indicetur purgatio de crimine ad ejus cognitionem non spectante. Contrarium tenent alii, quod de quolibet crimine purgationem Episcopus possit indicare, quia textus hic generaliter, & indistinctè loquitur de aliquo crimine, & Episcopus debet inquirere in Diocesi in crimina subditorum, etiam laicorum, eaque punire, c. 1. de Offic. Ind. Ord. ergo etiam potest, deficiente probatione, purgationem indicare. Verum melius distinguitur cum Hosienf. & Abbate hic n. 2. Vel Episcopus vult indicare purgationem laico infamato ad pœnam temporalem in foro judiciali imponendam; & non potest, nisi in criminibus Ecclesiasticis, sive ad forum Ecclesiæ pertinentibus: vel vult indicare purgationem ad pœnitentiam imponendam in foro animæ: & tum potest infamato laico indicare purgationem, quia quemlibet notorium criminis potest cogere ad subeundam pœnitentiam, ne in peccato perisistat, c. 1. de sponsal. c. Novit. 13. de iudiciis.

Notandum tertio, is, cui ab Episcopo indicta est purgatio criminis, de quo est publicè infamatus, potest appellare ad Superiorem, si justam causam appellandi habeat, ut quia dicit se non esse infamatum, vel quia Episcopus non vult admittere testes, inter quos conversatus est, sed extraneos, & ignotos, vel inimicos suos, vel quia excedit modum in purgatione, vel alio modo eum gravat, licet aliàs non admittatur appellatio à correctione, Gl. fin. hic, Hosienf. V. Appellandum, & Abb. in fine.

IV. ASSERTIO 3. Non tantum Clericis secularibus, sed etiam regularibus utriusque sexus, indicenda est purgatio Canonica, si publicè infamati fuerint de crimine, vel graviter suspecti, & testes vel aliæ probationes deficient, prout constat ex c. Moniales. 3. h. t. quod est desumptum ex Concilio Meldensi c. 70. Ubi statuitur, ut si Moniales libidinibus inservire accusentur (vel etiam denunciantur, vel aliàs fuerint infamati, Gl. hic in casu & Hosienf. V. Accusentur. & manifestè detegi non valuerint (quia deest accusator, vel quia crimen probari non potest per testes, vel etiam per inspe-

Hhh 2

ationena

tionem corporis, juxta *e. Nec aliqua. 4. caus. 27. q. 1. Gl. hic V. Non valuerint*, si enim possent convinci de delicto, non esset locus purgationi, *Hofstiens. hic V. eod.* suæ opinionis malam famam erga regulam (id est, secundum tenorem regulæ, sive id, quod continetur in regula sui Ordinis, vel secundum regulam, scilicet Canonum, *Gl. fin. hic V. Abb. in fine.*) Canonicè purgare cogantur. Nam Regulares, non solum secundum regulam propriam Ordinis, sed etiam secundum SS. Canones judicantur, *c. fin. de stat. Monach. Abb. hic.*

V. Præterea in specie, publicè infamatus de defectu Natalium, non debet promoveri ad Ordines, nisi priùs Canonicè se purget, prout habetur in *c. Accedens. 14. h. t.* Nam cum quidam Diaconus vellet in Presbyterum promoveri, æmuli quidam ipsius dixerunt, illum esse filium Sacerdotis, ideoque Episcopus Diocesanus ipsum noluit promoveri, nec etiam permisit ipsum ab alio promoveri. Diaconus accedens ad Papam Innocentium III. id ipsi exposuit, qui mandavit Episcopo, ut si de hoc publicè est infamatus, & de ipsa infamia legitimè constare non possit, purgationem à dicto Diacono recipiat, eaque receptâ, ipsum promoveat ad Officium Sacerdotis, quia etsi non sit nota delicti (proprii scilicet, quia non est culpa ejus, qui gignitur, sed illius qui generat, *c. Na. sci. 5. dist. 56. Gl. fin. hic*) est tamen nota defectus impediens, ne ad Sacros Ordines promoveri possit: nisi infamia illa fuerit purgata, quia ipsa durante, promoveri non debet, *Hofstiens. hic V. Promovere.*

VI. Notandum primò, purgatio Canonica indici potest, non tantum super crimine, sed etiam super aliquo defectu, seu inhabilitate, & impedimento ad Ordines suscipiendos, ut si quis publicè sit infamatus, quod non sit legitimè natus, *Gl. hic V. Purgatione, & Abb. n. 1.*

Notandum secundò, quamvis ob infamiam ab æmulis ortam non sit alicui indicenda purgatio, ut patet ex *c. Cum in juventute. 12. h. t.* de quo infra, si nimirum constet, illum esse ortam tantum ab æmulis, vel inimicis: secus tamen est, si de eo non constet, sed ab æmulis tantum, vel uno ex illis id asseratur, & aliquis non tantum apud æmulos, sed etiam apud alios viros bonos, & graves communiter, & publicè sit infamatus, ut in casu hujus *c.* tunc enim purgatio ei potest ac debet indici, *Hofstiens. hic V. Publicè. & Abb. n. 2.*

Notandum tertio, etsi hæc propositio negativa, quod quis non sit filius Sacerdotis, sive non sit legitimè natus, directe per testes probari non possit, hic tamen fuit id probandum per juramentum purgandi, & per testes deponentes de credulitate. Quare vel Diaconus iste vult probare per testes, vel per publicam noticiam, & famam, quod sit filius legitimus, v. g. Titii & uxoris ipsius, quam pro legitima tenebat, ut vult *Gl. hic V. Purgatione*, & tunc non potest locum habere purgatio. Si verò per veram probationem, eo modo, quo filiatio probari potest, constet, quod sit legitimus filius, cessat purgatio. Idemque est, si vellet probare per testes, quod communiter sit habitus, & reputatus pro legitimo filio Titii, tunc enim non est necesse, ut aliter se pur-

get, cum per testes de veritate constet, neque si purgatione loquitur hoc cap. Vel vult per publicam noticiam, & famam, quod sit legitimus filius Titii, & uxoris ipsius, & non debet inrimonio legitimo inter parentes natus constare, possit: vel vult jurare se esse communiter habitum, & reputatum pro filio ipsorum, quia tunc non debet parentum jam pervenerat ad annos discretionis, & ita credit se esse filium eorum; & talis purgatio capitur, & compurgatores præstare juramentum credulitatis, quod credant ipsum verum esse. Nam quamvis alias regulariter, quæsi purgatio beat jurare de veritate, non de credulitate, ut si dicatur: tamen id solum habet locum, quando queritur de facto proprio, de quo quæritur, utus esse potest ac debet: in hoc vero caso, quæritur de facto alieno: & ita sufficit, quod tunc credulitate, cum vera scientia de tali facto habere possit, ac proinde necessariò laboretur in dubio, quando, & recedendum à forma juramenti communis, seu aliis consuetâ, *Hofstiens. hic V. Legem. in deo. & Abb. n. 3. 4. & 5. & ipsius Glossæ dicitur. Nervo lit. E.*

§. II.

Quando sive in quibus casibus indicenda sit purgatio Canonica vel non?

VII. ASSERTIO I. Ea indici debet, quando quis est publicè infamatus de crimine, vel a nos, & graves viros, *c. pen. §. fin. h. t.* Unde debet esse censendus infamatus esse, quem dicti viros infamant, si ejus opinio apud bonos, & graves rosles non existat, *c. Inquisitionis. 11. 8. de accusat.* Requiritur autem, infamia non tantum à malevolis, aut inimicis eam procurantibus, quin purgatio Canonica indici non potest infamato, *Hofstiens. in summa num. 2. h. t. Sicut in purgatio. num. 2. Bernard. Diaz in præf. Canon. num. 7.* nisi tamen ex infamia orta etiam in publicum scandalum generaretur in populo, enim si illud sedari, seu tolli potest per purgationem, ea indicenda est, quia propter scandalum tunc receditur à Jure positivo, *c. 2. de novi op. n. c. Teneamur. 6. de prebend. c. 2. de prescript. h. t. Qualiter. 24. n. 29. de accusat. Hofstiens. in summa Diaz c. 1. n. 8.*

VIII. ASSERTIO 2. Purgatio Canonica indici non potest, etiam infamato de crimine, si convinci possit, & per idoneos accusatores, testes, vel per alias legitimas probationes convinci possit, *c. Si quis. 2. c. Quæstio. 1. inter. 6. ibi: accusatore, & testibus deprecat. c. Ex tuarum. 8. h. t. Hofstiens. c. 1. Sicut c. 1. de enim hæc purgatio in subsidium aliarum probationum inducitur.*

IX. ASSERTIO 3. Indici non debet, cui purgatio Canonica, nisi adfuerint veritatem probationes, vel præsumptiones criminales, prout patet ex *c. Si quis. 4. h. t.* quod est delictum ex

lio Meldensi c. 68. Ubi statuitur: si quis de gradu Ecclesiastico (majore, vel minore, in quo est constitutus, Hostiens. hic V. Ecclesiastico.) se confensorem, vel interventorem, seu mediatorem esse (Gl. hic V. Confensorem & Hostiens. qui enim consentit, positivè cooperando in crimen, quandoque punitur ut faciens) manifestè prodiderit, (id est, in iudicio, timore probationis, confessus fuerit, nam si sponte confessus fuerit, mitius cum eo ageretur, Gl. hic V. Prodiderit, vel in publico ad infamiam, Innoc. hic) à proprio gradu repellatur, id est, degradetur, seu deponatur. Quod si verisimilibus suspitionibus de tali crimine fuerit populus latus (id est, infamatus, Hostiens. hic, alius scilicet Clericus, qui non est tale crimen confessus, Innoc. hic) Canonicè se expurget.

Ex quo patet, quòd ob verisimilem suspitionem criminis, potest iudici purgatio Canonica, debet tamen ea esse non levis, sed vehemens suspicio, juxta c. Inter. 10. §. Attendentes. h. t. Ubi dicitur, quòd propter tria potest iudici purgatio, videlicet, propter infamiam vulgatam, grave scandalum, & vehementem suspitionem: ita tamen ut non sit violenta, nec sufficiens ad sententiam condemnatoriam ferendam, Gl. fin. hic. Quando verò quis vehementer esset suspectus soli Episcopo, vel alteri Superiori suo, poterit iudici purgatio, juxta c. Omnibus. 19. caus. 2. q. 5. Silvest. V. Purgatio. n. 2. dicto 3. Si verò aliis esset suspectus, tum si est suspicio probabilis, & tanta, ut inducat scandalum publicum in populo: indicenda erit Canonica purgatio, juxta c. Tua. 8. de cohab. Cleric. & mulier. secus si non inducat scandalum, Abb. in c. Qualiter. 24. n. 30. de accusat. Diaz. in c. 15. r. n. 9. Ratio diversitatis inter suspitionem Superioris, seu Judicis, & aliorum est, quia non ita facile præsuntur contra Judicem, sicut contra alios, c. Ad audientiam. 13. de prescript. & c. In Nostra. 4. de procurat. Abb. c. l. n. 31.

X. Et hinc ulterius inferitur, si infamia alicujus non sit orta ex probabilibus suspitionibus aut conjecturis, non est ei necessariò indicenda purgatio Canonica, quamvis possit iudici, ad instantiam ac petitionem purgandi, prout sumitur ex c. Cum in juventute. 12. h. t. Nam Episcopus Quinqueeclesienfis dicebatur habere nimiam familiaritatem, & immoderatam cum quadam nepte sua, ideòque Rex Hungariæ sæpe scripserat Papæ Innocentio III. ut eum ab Episcopatu removeret. Quare Papa jussit super hoc cautè inquiri à Coepiscopis Hungariæ, qui laudabile testimonium de ipso perhibuerunt. Ad majorem tamen cautelam Papa mandavit eidem Episcopo, ut ab illius (scilicet neptis) suæ, cum qua dicebatur turpiter conversari) familiaritate cessaret, ita ut sinistra suspicio de ipso haberi non possit. Sed quidam inimicus ipsius Episcopi, rescriptum Papalium Literarum surripuens, illud apud Regem, & Regni Magnates nequiter publicavit, ut Episcopus magis infamaretur. Verum Papa licet à æmulis sæpe sollicitatus eis fidem habere noluit, sciens quòd dictum unius facile sequitur multitudo. Postea verò cum dictus Episcopus ad Ecclesiam Metropolitanam Strigoniensem fuisset postularus, quidam qui ejus postulationi adversabantur, cœperunt ipsum iterum infamare.

Unde Procurator à dicto Episcopo ad Curiam Romanam missus, cœpit instanter postulare à Papa, ut purgationem Canonica eidem Episcopo faceret iudici, ad suam innocentiam demonstrandam: sed Papa postulationem illam minùs providam reputans, nolebat petitioni illius annuere. Cum autem instaret Procurator, Papa mandavit, non juris necessitate, sed petentis importunitate inductus, purgationem eidem Episcopo iudici, cum duobus Abbatibus: quamvis protestatus fuerit, quòd ex alia causa talis petitio tunc improvidè fiebat, quia Suffraganei Strigonienfis Ecclesiæ vix eo tempore dictum Episcopum purgarent, quippe qui ei in facto postulationis contradicebant: neque etiam Suffraganei Colocensis Ecclesiæ, cum inter ipsum, & Colocensem Archiepiscopum quæstio de Metropolitana Ecclesiâ tunc verteretur: unde cum non sint alii Episcopi Suffraganei in Hungaria, meritò videbatur, quòd dictus Episcopus per Episcopos Regni in illo articulo se purgare non posset.

XI. Ubi notandum primò, si certò constet infamiam, ex probabilibus suspitionibus, seu conjecturis non processisse, vel ab æmulis, vel ex alia injusta causa esse ortam, v. g. ex Litteris Monitoriis Papæ, ut in casu hujus c. non est de illa curandum, neque ideo indicenda purgatio Canonica, etiam ad instantiam aliorum, neque debet Judex ex tali infamia procedere contra infamatum, sed habet tunc locum illud, vanæ voces populi non sunt audiendæ, Innoc. hic & Abb. n. 1. not. 1. nisi ob importunitatem petentis indicatur purgatio, Hostiens. hic V. Emulorum.

Notandum secundò, si in casu hujus c. Procurator habuerit à domino mandatum speciale petendi, ut ipsi indicatur purgatio, siue solùm generale; siue quia Episcopus hoc ratum habuit, siue non: nullâ tamen necessitate Juris tenebatur Papa hanc postulationem admittere, tum quia erat improvida, & injusta petitio, & ideo potuit illam repellere: tum quia Papa nullâ Juris dispositione astringitur: tum denique, quia indictio purgationis, & ejus modus, non pender ex voluntate partis eam petentis, sed ex arbitrio Judicis, & dispositione Juris, Hostiens. hic V. Non juris necessitate, & Abb. in Gl. V. Postulare.

Notandum tertio, numerus compurgatorum est arbitrarius, siue relictus arbitrio Judicis, secundum qualitatem personæ, criminis, & infamiæ, nam hic fuerunt deputati duo Abbates, alibi plures, Abb. hic in notatis. Et licet aliàs purgari quis debeat per aliquos sui Ordinis, ut Episcopus per alios Coepiscopos: si tamen illi sunt inimici, vel æmuli purgandi, potest purgatio fieri per alios inferiores, ut in hoc c. purgatio Episcopi per Abbates, Gl. fin. hic, de quo plura infra.

XII. ASSERTIO 4. Non potest, nec debet iudici purgatio Canonica, quando crimen est notorium, ita ut celari non possit, prout habetur in c. Cum dilectis. 15. h. t. Ubi talis casus proponitur: Inter H. Presbyterum, ex una parte, & O. Clericum, ex altera parte, super quibusdam Ecclesiis quæstio vertebatur, quæ ab utraque parte delata fuit ad Sedem Apostolicam, ubi G. Procurator ipsius O. pro-

Hhh 3

pro-

Notandum quintò, Judex Ordinarius non potest, pendente causâ coram Judicibus delegatis, infamato indicere purgationem, ob defectum jurisdictionis, quoad illam causam: sed purgatio tanquam à non suo Judice indicta non valet, *Gl. fin. hic.* quia Papa, vel alius Princeps, committendo causam aliquam, videtur Ordinarijs Judicibus inferioribus tacite adimere jurisdictionem, quoad illam causam, adeò ut non valeat processus coram inferiore Judice institutus, *Abb. hic n. 7.*

§. III.

Qua sit forma purgationis, sive quomodo ea fieri debeat?

XV. ASSERTIO I. Si quis accusatus, denunciatus, vel infamatus sit de crimine, idque legitime, & plenè probari non possit, aut vehementer de eo sit suspectus: tum si crimen neget, debet, præstito juramento purgationis, se defendere, & innocentiam suam ostendere, secundum formam, & modum præscriptum, in c. *Quoties* 5. h. t. Nam cum Episcopus Tridentinus accusatus fuisset, quòd per Simoniam Ecclesiam S. Petri contulisset Presbytero P. pro quatuor modis frumenti, sed accusatores (id est, delatores, vel denunciatores, nam si fuissent veri accusatores, debuissent, si non probarent, puniri pœnâ Talionis, denunciante verò pœnâ extraordinariâ, c. 2. de calumniator. *Gl. hic V. Accusatores, & Hostiens.*) hoc, secundum formam Canonicam, probare non potuerunt (quia fortè testes producti, propter iracundiam, vel crimen, seu infamiam, vel aliam justam causam, secundum Canones, repelli poterant à testimonio, vel non sufficienter probabant id, ad quod producebantur, sive sufficientem causam testimonij non reddebant, *Innoc. hic V. Formam Canonice cam.*) Unde quæsitum fuit ex Papa Innocentio III. quid esset agendum? Respondet Papa, quòd tercia manu sui Ordinis (scilicet Episcoporum, *Gl. hic V. eod.* ubi ait, ex hoc patet, quòd Episcopatus sit Ordo) & quartâ Abbatum, & Religiosorum (id est, bonæ opinionis, & honestorum, *Hostiens. hic V. eod.*) de illa Simonia purgare se debeat. Tenor autem hujus purgationis talis esse debet. Episcopus jurabit primum super Sancta DEI Evangelia, quòd pro Ecclesia S. Petri danda Presbytero P. nec ipse per se, nec per submissam aliam personam, nec aliam quis pro eo, se sciente, pretium recepit. Deinde Compurgatores jurabunt, quòd ipsi credunt, eum verum jurasse.

XVI. Ubi quædam sunt notanda, primò etsi accusator, vel denunciator deficiat in probatione, si tamen accusatus, vel denunciatus maneat diffamatus, vel vehementer suspectus, debet se purgare, *Gl. hic in notatis, & Innocent. in fine.* Secundò, numerus compurgatorum est arbitriarius, nam hic non requiruntur XII. compurgatores, sicut in c. 1. h. t. *Abb. hic not. 1.* qui tamen debent esse bonæ opinionis, ita ut non sit verisimile, eos velle pejorare, *Gl. hic in notatis, & V. Religiosorum,* de quo infra. Tertiò, quamvis alijs regulariter non debeat Episcopus, jurare talis, sed solum propositis coram ipso SS. Evangelijs, *Auth. Sed Judex, C. de Episc. & Cleric. hic autem est*

casus specialis, in quo jurare debet, tangendo Evangelia, *Hostiens. hic V. Evangelia, & Abb. not. 2.* Quartò qui se purgat, jurare debet, le crimen ipsi imputatum non fecisse, nec per se, nec per alium, non enim licet alicui per alium, quòd per se ipsum ei non licet, c. *peni. caus. 1. q. 7. & l. 1. in princ. ff. de administ. rerum ad Civit. pertin.* & qui per alium facit, per se ipsum facere videtur, *Gl. hic V. Submissam, & Hostiens.* unde etiam se purgans jurare debet, quòd crimen, de quo est suspectus, non mandaverit, nec consulerit, nec ei favorem, nec auctoritatem, vel auxilium dederit, *Arg. c. Si quis 8. dist. 50.* nec suo nomine factum ratum habuerit, *Arg. c. Cum ad Sedem 15. de restit. spoliar. Silvest. V. Purgatio, n. 6.* Quintò, is, qui se purgat ab infamia, debet super Evangelio jurare de veritate: illi verò, qui eum purgant, non debent jurare de veritate, quia non possunt, sine periculo perjurij, jurare, de facto alieno: & sic est casus, in quo testes admittuntur jurantes de credulitate, quòd credant eum verum dicere, vel jurare, *Gl. fin. hic, & Abb. n. 2. not. 3.*

XVII. ASSERTIO 2. Non sufficit Prælato alicui de criminibus infamato, cum se purgat, jurare, quòd sit immunis ab illis criminibus, sed jurare debet, quòd post promotionem suam ad Prælaturam, illa crimina non commiserit, prout statuitur in c. *Accepimus* 16. & ult. h. t. Nam cum Archiepiscopus Bisuntinus infamatus esset de Simonia, venditione justitiæ, & incontinentia, Papa Innocentius III. mandavit quibusdam, ut super quibusdam criminibus se coram ipsis purgaret, qui accepto hoc mandato, ipsum citârunt, ut se coram ipsis præsentem sifteret. Archiepiscopus comparens ad diem præfixum, purgationem Judicibus à Papa delegatis sub hac forma obtulit: videlicet se esse immunem ab illis criminibus, super quibus se purgare debebat. Sed Judices talem purgationem admittere nolabant, idque significabant Papæ. Ipse verò Archiepiscopus ad Sedem Apostolicam accedens, proposuit quòd Judices volebant, ut juraret, se nunquam à natiuitate sua in peccatum carnis lapsum fuisse, idèòque petebat, ut saltem, quoad purgationem incontinentiæ, rigor ille mitigaretur. Sed Papa non credidit sub hujusmodi forma exactum fuisse ab eo juramentum (nam etsi tali modo se purgare deberet Episcopus, sufficeret, quòd post baptismum vitium incontinentiæ non commiserit, c. ult. dist. 25. *Gl. hic V. à natiuitate, & Hostiens.*) sed potius præsumendum esse, quòd Archiepiscopus, ob aliam causam, se sub illa forma purgare volebat, quòd scilicet immunis erat ab illis criminibus, de quibus fuerat infamatus, quia ab illis tanquam dimissis per pœnitentiam esset immunis. Sed hoc jurare temerarium erat, cum S. Job dicat c. 9. *Etiamsi simplex fuero, hoc ipsum ignorat anima mea.* Quare Papa præscriptam formam, secundum quam idem Archiepiscopus ad purgandum se obtulit, quippe indiscretam, & temerariam, ac ineptam reprobavit, mandans eidem, ut si voluerit, & potuerit se purgare in sano intellectu, secundum hanc formam, se purget, scilicet jurando se graviora illa crimina, Simoniam, venditionem justitiæ, & incontinentiam, de quibus infamatus extitit, non commisisse, postquam ad Archiepiscopum

» episcopalem dignitatem est assumptus, & Com-
» purgatores sic iurent, quod credunt, illum verum
» iurasse: quo facto, illum Iudices dimittant in pa-
» ce, alioquin ipsum ab Ecclesia Bisuntina remove-
» re debent.

XVIII. Pro explicatione huius c. notandum
primò, infamatus de delicto non cogitur se per jura-
mentum purgare, à tempore nativitatibus suæ, sed so-
lùm de criminibus, de quibus infamatus extitit, &
non de alijs occultis: & quidem si Prælatus sit, so-
lùm de delictis, quæ commisit post promotionem ad
Prælaturam, purgare se debet, quia cùm tempore
suæ promotionis non fuerit infamatus de delictis
priùs commissis, aliàs non debuisset promoveri, c.
Tantis 3. dist. 81. c. Omnipotens 4. de accusat. de illis
non compellitur se purgare: & cùm illi, qui Præla-
tos promovent, approbaverint mores illorum, non
possunt postea eos reprobare, Gl. hic V. de quibus, &
V. Postquam, & Abb. n. 3.

Notandum secundo, etiam post pœnitentiam
actam de delicto, non potest quis verè, & certè asse-
rere, se esse immunem à crimine, adeoque nec ita iu-
rare, tum quia fortè non rectè egit pœnitentiam:
tum quia etiam post actam pœnitentiam, adhuc de
facto remanet publica infamia, quæ per pœnitenti-
am non tollitur, c. *Euphemium 7. §. Hinc colligitur,*
caus. 2. q. 3. ad quam tollendam necessaria est purga-
tio, secundum formam in hoc c. traditam, Gl. hic V.
Commisisse, & Abb. n. 2. not. 3.

Notandum tertio, incontinentia, seu fornica-
tio simplex, numeratur hic inter graviora crimina,
propter frequentiam delicti, vel quia faciliùs per il-
lam anima separatur à Deo: vel quia in Episcopo est
grave peccatum, & adulterium spirituale, cùm habe-
at in sponsam Ecclesiam suam, & propter Ordinem
Sacerdotalem, & Episcopalem, quem habet, *Hostiens.*
hic V. Incontinentiam, & Abb. n. 4.

XIX. Ceterum quod dictum est, ei, qui est in-
famatus de crimine, vel vehementer suspectus, defe-
rendum esse juramentum purgationis, ut innocentiam
suam ostendat, jurando se crimen tale non com-
misisse, id limitari debet primò, dummodo sit perso-
na nobilis, vel honesta: secus si sit persona vilis, vel
infamis, nam talis juramento se purgare non debet,
prout habetur in c. *Nobilis 1. h. r. ubi Concilium Tri-*
» burienſe decrevit, ut si nobilis homo, vel ingenuus
(id est, liber natus, etsi aliàs nobilis non sit, Gl. hic V.
Ingenuus, quia aliàs ita se purgaret nobilis, sicut igno-
» bilis) in Synodo accusatus (& infamatus fuerit, Gl.
» hic V. Expurger.) crimen negaverit (nec convinci
potuerit, alioquin non indiceretur purgatio, c. 3. h. r.
» Hostiens. hic V. Negaverit.) si fidelem (id est, fide di-
» gnum, veracem, justum, bonæ famæ, qui non facilè
» pejeraret, Gl. hic V. Fidelem, & Hostiens.) cum esse
» sciverit (scilicet ipsa Synodus, vel ei præsidens, vel
» alius Iudex extra Synodum, Gl. hic V. Sciverit. vel
crediderit, quod tamen semper credere debet, nisi
» contrarium probetur, Gl. hic V. Sciverit.) cum XII.
» ingenuis se expurger, (pluribus, vel paucioribus,
» sicuti Iudici visum fuerit, quia numerus Compurga-
» torum est arbitrarius, Gl. hic V. Duodecim, & Hosti-
» ens.) Si autem antea deprehensus fuerit in furto, aut
» perjurio, aut falso testimonio, non admittatur ad
» jusjurandum: sed ei, sicut qui ingenuus non est,

purgatio indicatur. Ratio est, quia furtiva-
tus, est infamis, l. *Athletas 4. §. si furti de furtis*
fam. ideoque non admittitur ad juramentum
V. In furto, & Hostiens. sicut nec perjurio
14. caus. 22. q. 5. c. Quicunque 18. caus. 4. q. 1.
præsumitur contra ipsum, quod iterum perjurio
sit: nec qui falsum testimonium tulit, quod
perjurus est, Gl. hic V. Perjurio, & Hostiens.

XX. Ubi notandum primò, si infamatus de
mine sit persona nobilis, aut honesta, non debet
indici purgatio Canonica per juramentum, sed
sit servus, vel alia persona vilis, condonatio
est suspecta de perjurio, non debet illi deduci
mentum purgationis, sed aliter se purgare
arbitrio Iudicis, Gl. fin. hic V. Abb. in c. 1. de
verò putant, quod talis subijci debet tormentis
gare se per tormenta, præcedentibus indicibus
liàs à quætionibus, siue tormentis non est
dum, c. *Cum in contemplatione 6. infra de R. l. 1. de*
hic V. Expurgabit, Glossa. Abbas. in c. 1. de
nocent. verò hic in fine ait, quod servus vel alius
viles, secundum hoc c. debet se purgare
purgatione, de qua Tit. seg. in quo etiam
compilatione hoc c. positum est: sed hoc
similibus abrogatum, c. *Mensem 7. c. Canon*
& c. Monomachiam 22. caus. 2. q. 1. Verum tamen
istud c. 1. in hoc Titulo sit positum, ad
non agatur de vulgari purgatione, non enim
dicatur correctum, *Glossa. Abbas. in c. 1. de*

Notandum secundo, infamatus, si
admittitur ad se purgandum cum juramento
ligitur ex hoc c. quia non indicitur purgatio
famato, si ergo creditur juramento de
quando est fide dignus, sequitur, quod infamatus
non tollat fidem testis: quod intelligendum
ad commodum proprium, quamvis non debet
mitti ad jurandum, in præjudicium alterius, ut
ter alios litigantes, c. *Licet 9. de pœnit. Ac verò*
mis infamia Juris non potest se purgare per
mentum, & repellitur non solum à juramento
præjudicium alterius, c. Testimonium 7. de pœnit.
etiam in suum commodum judicialiter probatur
Abb. in cit. c. 1. n. 4. h. r. & Glossa. in c. 1. de
Nervo lit. G.

XXI. Limitatur secundo, quod infamatus
est de indicenda purgatione, cum juramento
mato de crimine, ut solum procedat
do crimen, de quo est infamatus, tum
miplene probatum est, ita tamen ut contra
vehemens, ac fortis sit suspicio, seu præsumptio
contra ipsum ad sint indicia criminis, quæ
ad torturam: secus est, si crimen plene probatum
tunc enim reus condemnari debet, c. *pœnit. de pœnit.*
nihil omnino contra ipsum probatum, tum
sine juramenti delatione absolvi debet, c. *de pœnit.*
save 4. C. de edend. l. Affor. 23. C. de pœnit.
Clarus §. fin. q. 63. n. 4.

§. IV.

Quomodo procedendum sit contra infamatum de crimine, negligentem famam suam, siue se purgare ab infamia?

XXII. De hoc agitur in primis in c. Si quis. 2. h. t. ubi Concilium Agathense statuit, ut si quis Presbyter negligens vitæ suæ, id est, famæ suæ, pravis exemplis, mala de se suspicari permiserit, (id est, talia fecerit, ob quæ aliqui merito de ipso male suspicari possunt, Hostiens. hic V. Permisit) & populus ab Episcopo juramento (juxta c. Episcopus. 7. caus. 35. q. 6. c. Præerea. 7. de testib. cog.) cum banno Christianitatis, astrictus, id est, sub pœna fidei suæ, qua Christo obstrictus est (Gl. hic V. eod. Hostiens. & Abb. hic n. 3.) infamiam ejus patefecerit, certique accusatores criminis defuerint (nam si apparerent, audirentur, & probationes reciperentur, nec indiceretur purgatio, Hostiens. hic V. Defuerint) is admoneatur primò seorsim ab Episcopo: deinde si non se correxerit, coram duobus vel tribus testibus, & si adhuc se non emendaverit, (id est, non vitaverit ea, unde infamia oritur, vel si non emendaverit negligentiam, se in bonis operibus exercendo, Hostiens. hic V. eod.) Episcopus eum publicè (id est, coram omnibus) admoneat. Si verò nec sic se correxerit, ab officio suspendatur, usque ad condignam satisfactionem, (id est, quousque se purgaverit, ad arbitrium Judicis, Hostiens. hic V. eod.) ne populus in eo scandalum patiatur.

XXIII. Ubi notandum primò. Inquisitio ab Episcopo debet contra infamatum fieri prius super infamiâ, quàm super veritate criminis. c. Qualiter. 24. c. Cum oporteat. 19. de accusat. Abb. hic n. 1. not. 1. Secundò, si accusator adsit, non debet infamato indici purgatio, quippe quæ subsidiaria est, si nimirum crimen aliter probari non possit, prout sumitur ex hoc c. Abb. hic not. 2. Tertiò, infamatus debet suspendi ab officio, donec se legitime purgaverit, Abb. hic n. 2. de quo tamen plura infra.

XXIV. Præterea quòd suspendi possit infamatus de crimine, non solum ab officio, sed etiam à beneficio, donec se purgaverit, decernitur in c. Inter sollicitudines. 10. h. t. Ubi talis casus proponitur, ut tradit Gl. In casu. Cum Decanus Senonensis graviter infamatus esset de hæresi, eò quòd cum hæreticis nimiam familiaritatem habuerit in quadam villa, Archiepiscopus Senonensis ipsum ab officio, & beneficio suspendit: & quamvis nullus accusator compareret, tamen ex officio suo, deferente famâ publicâ, voluit de hoc inquirere veritatem, & receptis super hoc testibus contra Decanum, ipsum postea, cum attestationibus, misit ad Papam Innocentium III. qui cognito negotio, & visis attestationibus, ipsi Archiepiscopo in hæc verba rescripsit: Quamvis Constitutio Ecclesiastica (quæ statuit, ut infamati, deficiente accusatore, præmissâ admonitione, si se non corrigant, ab officio suspendantur, c. 2. h. t. & c. Presbyter. 13. caus. 2. q. 5.) jubeat tales ab officio tantum, usque ad purgationem Canonicam esse suspendendos: quia tamen

Tomus V.

ipsum etiam à beneficio, propter immanitatem criminis, (scilicet hæreseos) suspendit, non vult Papa id improbare, sicut nec illud, quòd Archiepiscopus testes ex officio suo, famâ publicâ deferente, contra ipsum Decanum recepit, licet nullus legitimus accusator appateret, Considerans verò Papa vulgatam infamiam, grave scandalum, & vehementem suspicionem, ex testium dictis, contra ipsum, obortam esse, cum propter quodlibet eorum purgatio ei esset indicenda, servare volens justitiam, & temperate rigorem, purgationem decimæ quartæ manûs sui Ordinis eidem indixit, remittendo eum ad Archiepiscopum, ut ibi purgatur, ubi publicè est infamatus; mandans Archiepiscopo, ut adjunctis sibi duobus Episcopis, purgationem ei indictam recipiat: ita tamen, ut qui ad ejus purgationem comprobendam accesserint, sint Catholici, & vitâ probati, & qui conversationem, ac vitam ipsius Decani præsentem, & præteritam noverint. Purgatione verò receptâ, beneficium ei restituant: sed ei in pœnam illius familiaritatis, quam habuit cum hæreticis, (ex qua orta fuit infamia illa contra ipsum, nam contra aliquem, vel pro aliquo præsumitur ex societate bona, vel mala cum alijs, Gl. hic V. Familiaritatis. & Hostiens.) ab officio maneat suspensus, donec scandalum sopiatur, ita tamen ut familiaritatem hæreticorum publicè abjuret. Insuper dicto Decano præcipiat, ut in prædicta villa, & alijs vicinis locis, fidem Catholicam prædicet, & hæreticam pravitatem detestetur: sicque deinceps vitam suam instituat, bonis operibus vacando, ut infamia convertatur in bonam famam, & omne scandalum tollatur. Quòd si fortè in purgatione defecerit, ab officio, & beneficio deponatur, & in arctum Monasterium ad agenda pœnitentiam detrudatur.

XXV. Pro explicatione hujus c. notandum primò. Infamatus de crimine non debet regulariter suspendi à beneficio, priusquam deficiat in Canonica purgatione, nisi propter enormitatem criminis, vel grave scandalum imminens, tunc enim potest suspendi etiam à beneficio, donec se legitime purgaverit, Gl. in c. Presbyter. 13. V. Suspendatur. 1. caus. 2. q. 5. Abb. hic n. 2. not. 2.

Notandum secundò. Quando proceditur per modum inquisitionis, & crimen non est plene probatum, non debet reus simpliciter absolvi, sed potest compelli ad purgandum se, si remaneat publica infamia, vel grave scandalum, etiam sine infamia, ut differat à primo; vel vehemens suspicio: nam ob hæc tria potest indici purgatio Canonica, ita ut quodlibet eorum per se solum sufficiat ad illam indicendam, prout dicitur in hoc c. Hostiens. hic V. Quæ & Abb. n. 2. in notat.

Notandum tertiò. Quod ad ordinem, seu modum procedendi contra infamatum, antequam suspendatur ab officio, vel purgatio ei indicatur, attinet, distinguendum est: vel enim est infamatus de delicto successivo, seu permanente, quia v. g. detinet mulierem suspectam in domo, vel versatur in loco minus honesto: & tum necessario præcedere debent admonitiones præscriptæ in c. 2. h. t. quia potest se emendare, abstinendo ab actibus suspectis: vel delictum est momentaneum, seu transiens, quia infamatus est de homicidio

micidio commissio, vel furto, vel simonia: & tunc non est necessariū, ut præcedant admonitiones, quia frustra illæ fient, cum non possit le corrigere, quoad delictum jam præteritum, & peractum, ideōq; tunc non requiruntur illæ admonitiones, nec debet fieri suspensio ab officio, sed Juxta statim infamato indici potest purgationem, quam si præstat, absolvi debet: si verò in illa deficiat, condemnari debet, & puniri, tantum convictus. Nisi tamen delictum sit enorme, vel grave scandalū in populo immincat, tunc enim prius potest eum suspendere ab officio, donec le purgaverit, juxta *cit. c. 2.* imò etiā à beneficio, juxta *cit. c. Inter. h. t.* & si præster purgationem, tolletur suspensio, & absolvetur, *c. Externari. h. t.* aliàs verò condemnabitur, ut dictū, *Abb. in cit. c. 2. n. 4. & in c. Inter. 10. n. 4. h. t.* Sed contra est, quia juxta *cit. c. Inter.* infamatus etiam post præstitā purgationē, manet suspensus ab officio, donec scandalum cesserit, ergo per purgationē non tollitur suspensio ab officio, Respondent communiter DD. quòd illud speciale fit in crimine hæresis, vel alio gravi, & enormi crimine, aliàs verò regulariter tollatur per purgationē suspensio quoad officium. Verum *Abb. in cit. c. Inter. n. 3.* ait, quòd in casu illius cap. non fit sublata suspensio ab officio per purgationem, id factum est, non præcisè propter enormitatem delicti, sed quia purgatus dedit causam infamiz, & scandali, contrahendo nimiam familiaritatem cum hæreticis, ac proinde id non esse speciale exceptionē, sed universim loquendum, quandocūq; infamatus, malè vivendo, per actus illicitos, & à Jure reprobatos dedit causam infamiz, & publici scandali, licet præster purgationem, debeat tamen manere suspensus ab officio, ut sic præcedentes actus illius illiciti puniantur.

XXVI. Notandum quartò. Quamvis numerus compurgatorum sit arbitriarius, tamen in casu cit. c. Inter, is excedit propter immanitatem criminis, *Gl. hic V. Quarta decima.* nam aliàs secundum Canones ordinari pauciores adhibentur, de quo infrà. Hic tamen requisiti fuerunt XIV. compurgatores, & tamen dicit Papa, quòd rigorem Juris in hoc temperaverit, quia cum propter tres causas simul concurrentes in hoc c. potuisset indici purgatio, ita ut deberent esse compurgatores XXI. pro singulis causis scilicet VII. tantum XIV. fuerunt requisiti, ut notat *Hosiens, hic V. Rigorem.* Regulariter tamen major numerus compurgatorum adhibendus est in personis maioribus, seu dignioribus purgandis, quàm in minoribus, quia illi propter potentiam & quia pluribus sunt noti, facilius possunt reperire compurgatores, quàm inferiores, seu minores, *Abb. hic n. 4. in fine.*

Notandum quintò. Eft is, qui deficit in purgatione: debeat puniri ut convictus, adeòq; qui deficit in purgatione criminis hæreticos, depositus ab officio, & beneficio tradendus effct Curie seculari, c. *Ad abolend. q. 5. r. de hæret.* tamen hic solum jubetur de trudi in arcum Monasterium, quia non verè, & directè, sed solum præsumptivè probatus fuit esse hæreticus, quia habuit familiaritatem cum hæreticis, prout tradit *Gl. fin. hic.* Addit *Hofiens. hic V. In arcum Monasterium, & Abb. n. 5.* quòd talis in arcum Monasterium sit detrudendus, si pœnitere voluerit, ut colligitur ex illis verbis, *ad agendam pœnitentiam:* nam si verè convictus de hæresi, vel confessus potest redire ad fidem, & evitare pœnam mortis, ita ut detruda

tur in perpetuum carcerem, c. pen. §. si de delictis
æquiparatur detructio in Monasterium: quoniam
gis, qui solum interpretative, seu præsumptiue
convictus: alioquin verò si pæniteret molitum
corrigibilis, tradendus est potestati seculari
de quacunque pœna agatur, deficienti pœna
ne debet puniri, ut convictus, ut infra dicitur.

§. V.
De Compurgatorum qualita-
ramento, & numero.

XXVII. Quæritur primum, Quales debeant
ant purgatores, siue testes esse, qui purga-
bunt ab infamia criminis? Resp. primum, qui purga-
bent esse honesti, ac probe viri, & notam re-
tam, & mores purgandi, ut constat ex Canonibus.
Ubi habetur, quòd Petrus Marconella testis
erat de simonia, idè què ipsi indicat sine pœ-
Canonica: quarebatur ergo, quales testis esse
debeat ad purgandum ipsam. Respondetur, quòd
pa. Alexander III. quòd compurgandi sint
honestatis, & opinionis esse debent, ut veritas
de sit, eos nolle amore, vel odio, vel spe com-
mune pecunia pejorare. Ut autem ibidem fiat, ut
se est, ut ejus, quem purgare debet, vitam & con-
versationem, ac mores cognoscant. Ad id
inde, quòd qui deficit in purgatione, criminis
& beneficio Ecclesiastico sit privandus, quod in
frà. Denique in fine dicitur, quòd qui non
purgationem, eis, qui purgandi in sua pœ-
ne assistere nolunt, nullam majorem excom-
municationem ostendere debent, nec excom-
municari nec quantum in se est, permittisse debent
eos impediri.

XXVIII. Notandum primum. Est aliquid
deponunt super contrahentes, iustitiam, et
non debeant necessariò cognoscere vitam, &
eorum, contra quos, vel pro quibus deponunt
deponant de qualitate aliquam habere vitam
nis, de quo in c. *Causam*. 37. de testib. tamen
gatores debent cognoscit habere vitam, &
eius, quem purgare volunt, quia debent de
credulitate super vita, & moribus purgandi
non possunt testificari de eo, nisi habeant vitam
tam, & mores ejus, *Abb. hinc* 2. a. qui in
gatores debent habere notam vitam, &
gandi, non tantum tempore praesentis, sed
terito, cit. c. *Inter*. 3. *Arrendentes*. ibi, *quia con*
nem, & vitam ipsius, non tam moderno tempore
quam transacto, h. t. quamvis Hostiensis, pro
sum dicat, quòd illud ibi speciale sit, pro
mitatem criminis hereseos: alioquin non opor
ter sufficiat, ut compurgatores notitiam vitam
habeant, de praesenti, etiam non de praeterito
rectius *Abb. hic in fine*. distinguit, vel enim
de quo purgandus est infamatus, jam compurga
perpetratum, & tum non sufficit compurgatores
habere notitiam ipsius, praesentis tempore, sed
requiritur, ut noñnt, qualis fuerit vita ip
mores, tempore praeterito, quia purgandi
se corrigere, & nunc vivere honeste. Vel etiam
est commifum, moderno tempore, & sufficit
habere notitiam purgandi, tempore praesentis.

Notandum secundò. Quamvis aliàs de Jure communi compurgatores debeant esse ejusdem Ordinis cum purgando, ut si hic Episcopus sit, Compurgatores etiam sint Episcopi, seu Ordinis Episcopalis: si Presbyter, Presbyteri, seu Ordinis sacerdotalis &c. Si tamen illi, qui sunt ejusdem Ordinis, fuerint inimici purgandi, admittuntur alij etiam inferioris Ordinis ad compurgandum, ut in *cit. c. Cum in Juventute*. 12. h. t. Abbates ad compurgandum Episcopum: & si Clerici desint, etiam honesti laici, vel feminae, si desint viri idonei ad compurgandum, *Gl. in c. Clerici*. 32. *V. Aliqui. dis. 81. & in c. In decima*. 24. *V. Duarum. caus. 18. q. 2. & Gl. fin. in cit. c. Cum in Juventute*. 12. h. t. Hostiens. in *Summa* n. 5. h. t. Quòd si purgandus sit advena, seu extraneus, & nullo possit habere notos in loco, ubi purgare se debet, adeòq; nullos compurgatores etiam laicos, tum deficientem probatione criminis, credendum est soli juramento purgandi, *Gl. fin. in c. Cum P. 10. de accusat. Abb. in cit. c. Inter. in fine h. t.*

XXXIX. Respondetur secundò. Compurgatores purgandi debent esse non tantum personæ honestæ, sed etiam vicinæ, ut traditur in *c. Cum dilectus*. 11. h. t. Ubi Papa Innocentius III. mandat, ut tales ad purgationem admittantur personæ, quæ vicinæ sint, & honestæ. Ratio est, quia vicinæ præsumuntur melius scire, & nosse conditionem, & qualitatem, adeòque & vitam, & mores vicinorum, *Gl. hic V. Vicina. & Abb. not. 1.* ubi addit, si tamen non possent haberi compurgatores vicini, quia sunt exosi purgando, vel inimici, possunt assumi alij, ut supra dictum.

XXX. Queritur secundò, quomodo jurare debeant compurgatores? Resp. debent jurare de credulitate, non de veritate, prout in *c. De testibus*. 13. h. t. statuitur. Ubi Innocentius III. ita describit: Illi, qui ad purgandam alicujus infamiam inducuntur, id solum tenentur juramento firmare, quòd veritatem credant eum dicere, qui purgatur. Idem habetur in *c. Quoties*. 5. in fine, & *c. ult. in fine h. t.* Ratio est, quia aliàs subirent periculum perjurij, si de facto alterius præcise jurarent, *Gl. hic V. Credunt*. Sic juratur etiam de credulitate in juramento calumniae, l. 2. in fine. *C. de Iurejur. propter calumniam*, dando, & quando fertur testimonium de auditu, l. Si arbitri. 28. ff. de probation.

XXXI. Queritur tertio. Quenam conditiones in specie requirantur in compurgatoribus, ut admitti debeant ad compurgandum, nec repelli possint? Resp. quatuor requiri. Primò, ut jurent, secundum conscientiam, & opinionem suam, quòd credunt eum, quem purgant, verum jurasse. Secundò, ut sint tolerati ab Ecclesia. Tertiò, ut sint bonæ famæ. Quartò, ut non sint in judicio propter crimen condemnati, prout sumitur ex *c. Constitutus*. 9. h. t. Ubi cum quidam Diaconus infamatus esset de aliquo crimine, Episcopus indixit ei purgationem, qui obtulit purgatores, sive compurgatores, quos Episcopus ita diligenter, & strictè examinavit, ac si Ordinationem facturus esset, eosque recipere noluit. Quare prædictus Diaconus ad Papam Lucium III. rem detulit, qui miratus est, quòd Episcopus ille purgationem oblatam recipere noluit, nisi prius commendasset no-

mina singulorum, id est, examinasset, cujus nominis, & famæ essent, & cujus nationis, sive ubi nati sint: cum in purgationibus faciendis satis sit, si purgatores præstent juramentum, secundum propriam conscientiam, & opinionem, quòd purgandus à crimine sit immunis (id est, quòd crimen, de quo fuit infamatus, non commisit, sicut ipsi credunt, aliàs hæc forma reprobari videtur in *c. ult. h. t.* & temerè jurarent, *Gl. hic V. Immunis*) & quòd bonum juramentum præstitit, sive verè juravit (scilicet purgatus, sicut ipsi credunt, *Gl. hic V. Juramentum*) Item si purgatores ab Ecclesia tolerantur, & sint bonæ famæ, in suis Ordinibus ministrantes, nec in judicio ob crimen sint condemnati, tunc enim absque ulteriore inquisitione alicuius, sunt admittendi. Addi potest quinta conditio, ut habeant notam vitam, & conversationem ejus, quem purgare volunt, *c. Cum P. 7. h. t.* de quo supra, Hostiens. *hic V. Toleretur. & Abb. not. 1.*

XXXII. Notandum primò. Si Compurgatores in judicio condemnati sint de crimine, repellendi sunt, tanquam criminosi à testimonio, *c. Testimonium*. 54. de testib. quia per sententiam condemnatoriam crimen factum est notorium, *c. fin. de cohabit. Cleric. & mulier. Gl. fin. in cit. c. Constitutus*. h. t. Quin etiam si per modum exceptionis crimen objectum sit compurgatoribus, & probatum, repelli possunt, si ex eo infamati fuerint, & gravata sit eorum opinio, non ratione condemnationis, quæ non est facta, sed ratione infamæ, quæ ex repulsionem secuta est, debent enim Compurgatores esse bonæ famæ, & opinionis, *cit. c. Constitutus. junctâ Gl. fin. & ibi Abb.*

Notandum secundò. Compurgatores non sunt ita strictè examinandi, sicut alij testes, vel etiam sicut ordinandi, prout constat ex *cit. c. Constitutus*. *Gl. ibid. in notat.* Est & aliud discrimen inter Compurgatores, & alios testes, quòd illi sunt testes voluntarij, nec possunt compelli ad purgandum aliquem, sicut alij testes ad ferendum testimonium, ut patet ex *Titulo de testibus cogend.* 21. l. 2. *Decret.* Ratio diversitatis est, quia Compurgatores jurati deponunt, secundum conscientiam, & opinionem suam, adeòque possunt timere, ne perjurium incurrant: alij verò testes deponunt de his, quæ sunt acta, ipsis præsentibus, & videntibus, vel audientibus, *Abb. in cit. c. Cum dilectus. in fine h. t.*

XXXIII. Queritur quartò. Quot sint adhibendi Compurgatores? Resp. olim secundum antiquos Canones, Episcopus se purgabat, adhibitis XII. Episcopis, *c. Omnibus*. 19. in fine. *caus. 2. q. 5.* Sacerdos, adhibitis V. vel VII. Sacerdotibus, ad arbitrium Episcopi: Diaconus denique coram tribus alijs Diaconis, *cit. c. Omnibus. c. Si legitimi*. 12. & *c. seq. cit. caus. & q.* Et quidem si quis publicè infamatus fuit apud populum, coram illo se purgare debet: si verò apud Clerum solum infamatus fuit, coram Clericis tantum se purgabit, & utroque casu coram Judice, *c. Illud*. 5. *dis. 23. c. 1. caus. 15. q. 5. Silvest. V. Purgatio*. q. 4. Hostiens. in *Summa* n. 4. h. t. Hodie verò Compurgatores adhibedi sunt, plures, vel pauciores, secundum arbitrium Judicis, spectatâ qualitate personæ, gravitate criminis, & infamæ, *c. Presbyter*. 13. & *cit. c. Omnibus. caus. 2. q. 5. Abb. in c. Inter*. 12. n. 4. Unde in *c. Inter*, 10. h. t. indicta fuit purgatio De-

cāno alicui, adhibitis XIV. sui Ordinis, & in c. *Cum in Juvenute*. 12. h. t. cuidam Episcopo, cum duobus tantum Abbatibus, & in c. *Cum P. ro. de accusat.* cuidam Sacerdoti, cum tribus tantum Sacerdotibus, ut proinde numerus compurgatorum hodie sit arbitrarius; *Silvest. cit. l. q. 5. Hostiens. cit. l. n. 4.* Quod si in indicenda purgatione compurgatoribus, vel aliis modis purgandi nimis excederetur, posset appellari, quia in his, quæ arbitrio prudentis viri commissa sunt, appellari potest, si non arbitretur, ut vir bonus, c. 1. de appellat. l. *Siqua pena. 244. ff. de V. S. Abb. in cit. c. Inter. 10. n. 5. h. t.*

§. VI.

*De effectu purgationis Canonica,
& pœna deficientis in illa.*

XXXIV. Quæritur primò, Quis sit effectus purgationis Canonice? Resp. effectus est, ut purgatione legitime, & ritè peractâ, absolvendus sit à suspensione, si præcessit, & ab infamia criminis is, cui purgatio est indicta, c. *Habet. 6. caus. 2. q. 5. Silvest. V. Purgatio. q. 7.* Purgatio verò illegitimè facta non tenet, & consequenter nec absolutio, secundum illam facta, prout sumitur ex c. *Ex tuarum. 8. h. t.* Nam quidam Presbyter infamatus de homicidio, ab Episcopo suo est suspensus ab officio suo Sacerdotali: sed dictus Presbyter litteras quasdam exhibuit Antecessoris Episcopi, in quibus continebatur, quòd iudicio aque frigide suam innocentiam purgasset, & Episcopus ipsum absolvisset: re delatâ ad Papam Lucium III. is respondit: quia peregrina (id est, extranea, & reproba, vel vulgaria, & popularia: quamvis alias judicium peregrinum accipiat pro iudicio non sui Iudicis, sed extranei, sive alieni, c. *Peregrina. 12. caus. 3. q. 6. Gl. hic V. Peregrina. & Hostiens. f.)* iudicia sunt inhibita, c. *Mementum. 7. in fine. caus. 2. q. 5. & tot. tit. seq.* purgatio, quam præstitit, non sufficit: ideòq; mandat idem Papa, ut si idonei accusatores non apparuerint, cum septima, aut quinta manu sui Ordinis, sicut Episcopus expedire cognoverit, per purgationem Canonicam innocentiam suam ostendat: quâ præstitâ, suspensionem, sine difficultate, relaxet, & cum boni testimonij annuncians, ab infamia homicidij, non obstante ullius contradictione, vel appellatione, absolvat.

XXV. Notandum primò. Quamvis aliàs infamatus de crimine, non debeat statim à principio suspendi ab officio, quia lite pendente, non debet quis turbari, vel privati possessione suà: si tamen infamia tanta sit, ut generet scandalum in populo: vel si crimen, de quo aliquis est infamatus, sit valde grave, seu enorme, potest statim à principio suspendi ab officio, imò & beneficio, donec se purgaverit, *c. Inter. 10. h. t. de quo supra*: non enim debet interim administrare Divina, ne scandalum generetur in populo, *Gl. hic V. Suspendisses, & Abb. n. 1. & 3.*

Notandum secundò. Semel absolutus ab infamia criminis per purgationem Canonicam, non tenetur amplius se purgare, ut colligitur ex hoc c. à contrario sensu: quod ita intelligendum est, si Iudex veller jam purgare purgationem iterum indicare, vi infamiae, &

indignorum precedentium; secus si infamia de
oriatur; tum enim debet jam purgatus à peccatis
famia, etiam à nova, sive de novo orta purgari
hic n. 2. Tollitur autem infamia facti in omni
successivo, seu permanente per omondationem
sive contraria bona opera, Abb. hic n. 2.

Notandum tertio. Infamatus de crimine
gatione Canonica ritè præstita, debet, in
dilatione, absolvi à crimine, & declarari
& in pristinum statum restitui, & sic tollitur in
famia: sive effectus infamiae facti, & sic tollitur
& Barb. n. 2. Quamvis aliis infamiam facti
non remove, solius DEI sit, ut in Gl. h. i. v.
vas. quia licet Princeps possit infamiam
quenti restituere, sive propter delictum
tollere: non tamen potest remove infamiam
quia Princeps, etiam Supremus, non potest
opinionem hominum de bonitate, vel malitia
jus, ut bonum judicet eum, open credendi
lum, sed hæc infamia nonnulli à solo DEO
potest, Barb. hic n. 4.

Notandum quiddam. Purgatio iure prohibita non facit idem, nullumque effectum habet, sed perinde est, ac si facta non esset: licet sententia, quæ nulla est, non liberat aliquem, qui in eam transiit in rem iudicatam, *Glab. l. p. l. n. res. Barbosa. hic n. 1. de quo plura Tr. in*

XXXVI. *Quæritur secundum. An* crimine per Judicem, quia se rit, & Commis-
gavit, possit postea accusari de eodem crimine
distinguido, vel post purgationem huius
nova infamia ejusdem criminis, est causa
purgatus potest iterum accusari, & indico-
natio, probatione deficiente. Vel non est
infamia; & tunc si præcessit accusatio, sed
testibus falsis, seu probatione, ratione infamatis
cedentis, ei fuit indicta purgatio: non recipi-
t non potest purgatus iterum accusari de eo
mine, ne de delicto ejusdem hominis loqui
tur, l. Licet. 6. in fine. ff. *Nam, Compens. &*
non præcessit accusatio, tum vel terminus
signatus, intra quem omnes, qui voluerunt
possint, cum clausula, quod non audientur
& non debet admitti accusatio, si nullus
intra terminum illum comparuit, *Arg. de*
matrim. accus. poss. Si vero non fuit accusa-
tus accusare volentibus, sed purgato, &
est facta, absente accusatore, non tamen
maciam: tunc non obstante purgatione, &
tione debet admitti accusatio, modo accusator
velit suscipere onus probandi, qui fuit
solutio per probationes non integras, &
nam testes jurant de credulitate tantum
stante autem absolutione criminis, qui
secundum probationes non plenas, potest
fieri ex plenis probationibus de novo
mendi. 31. ff. de *Injur. Abb. in cit. l. n.*
ult. h. t. Verum *Hofstien. in Somn. l. 1. c. 1.*
sive non sit terminus assignatus fuerit ad accusa-
tione non est & sive accusator præcessit, sive non
purgationem præstitam, non potest
ratione infamie præterite, sive præcedens
mentum purgationis, quia iustitandum
auctoritatem habet, quam sequenti iudicio

de Jurejur. & per iurandum idem quis consequitur, quod per sententiam, l. Sed si 11. ff. *oed.* Excipitur tamen, nisi accusans suam, vel suorum injuriam prosequatur, l. Si is cui 7. §. *Isdem ff. de accusat.* vel nisi probet primum accusatorem prævaricatum fuisse, l. 3. §. 1. ff. *de prævarication.* vel nisi probare velit, quod purgans pejeravit, cum enim iuramentum purgationis sit judiciale, contra illud probatio admittitur, l. Admonendi 31. ff. *de jurejur.* plura de hoc videri possunt apud Hostiens. c. l.

XXXVII. Quæritur tertio, quæ sit pœna deficientis in purgatione Canonica? Resp. Qui deficit in purgatione Canonica habetur pro convicto, & eadem pœnâ punitur, ac si de crimine convictus esset, quæ est pœna depositionis, sive ut omni officio, & beneficio Ecclesiastico privetur, c. Cum P. 7. §. *Deficientem*, h. t. & ibi Gl. V. *Privare.* considerato tamen modo agendi, juxta Gl. margin. ibid. lit. A. Idque sumitur etiam ex c. De hoc 11. de Simon. saltem cum proceditur per modum accusationis; imò etiam si procedatur per modum inquisitionis, ut tradit Gl. ibid. V. *Deponendi*, si mereatur id criminis gravitas, quia est crimen exceptum, ut Simonia, & hæresis, c. Inter 10. h. t. Hostiens. in Summa h. t. n. 7. quod si præcessit inquisitio, vel denunciatio, pœna non ordinaria, sed arbitraria deficienti in purgatione est imponenda, Hostiens. c. l. n. 7. Ratio autem, cur deficientis in purgatione puniatur, ut convictus, ea communiter redditur, quia præsumptio probabilis orta ex infamia transit in violentam, cum reus deficit in se purgando, quæ sufficit ad condemnationem, c. 2. de præsumpt. l. Indicia 19. C. de rei vindic. Abb. in c. Cum accessissent 23. n. 4. de accusat. & alij communiter: quæ ratio tanquam minus bona non placet. *Diaz in pract. Canon. c. 152. n. 3.* quia violenta præsumptio non sufficit ad imponendam pœnam ordinariam delicti, sed id statutum esse ait Jure Canonico, ut Clerici non minus studeant vitare infamiam, & vehementem suspicionem criminis, quam culpam, sive ipsum crimen, ne periculo eorum exemplo inficiatur populus Christianus. Neque verò id esse nimis rigidum, quod Clericus deficientis in purgatione habeatur pro

convicto, & æquali pœnâ puniatur, cum pœna ordinaria à Canone lata in convictum per legitimam probationem, non sit pœna mortis, vel mutilationis.

Ex quo ulterius infert dictus *Diaz c. l. n. 4.* Clericum, propter defectum purgationis, degradatum, & traditum Curie seculari, non posse à Judice seculari puniri, pœnâ ordinariâ criminis, quâ Laicus convictus de illo delicto puniretur, cum non verè, sed interpretativè solum de crimine sit convictus, pro quo Jure Civili, non imponitur pœna ordinaria, nisi clavis probationibus, vel propriâ confessione reus sit convictus: excepto crimine hæresis, in quo non licet Judici seculari examinare processum Inquisitorum, cum sit crimen merè Ecclesiasticum, c. Ut inquisitionis 18. §. *Prohibemus de hæret. in 6.*

XXXVIII. Porro alij adhuc duo casus sunt, in quibus deficientis in purgatione habetur pro convicto, primò, si infamatus non potest habere Compurgatores, quia testes non fidunt ei, vel nolunt pro ipso facere iuramentum credulitatis, quod credunt ipsum verum jurare, propter ipsius malam famam, Abb. in c. Inter 10. h. t. *Diaz cit. c. 152. n. 1.* Excipit tamen Abb. c. l. nisi esset extraneus, qui notos in loco, ubi purgare se debet, non habet, & ideo Compurgatores habere non potest, tunc enim standum est soli iuramento ipsius, ut supra dictum. Secundò, si absens de crimine infamatus, vel vehementer suspectus, & citatus Edicto peremptorio ad se purgandum, intra terminum præfixum purgationem non præstet, habetur pro convicto, uti sumitur ex c. *Decernimus* 10. caus. 3. q. 9. Abb. in c. Cum P. 7. n. 4. h. t. *Diaz c. l. n. 2.*

XXXIX. Postremò illud hic notandum, quod hodie ab Ecclesiasticis Judicibus rarò Clericis indicatur purgatio Canonica ab infamijs, & vehementibus suspicionibus criminum, id adscribendum est vel eorum tepiditati, & negligentia; vel quia diffculter, modernis temporibus, idonei Compurgatores inveniuntur, quia viri probi, cum videant corruptionem morum hujus temporis, & statûs Clericalis deformationem, nisi bene notam habeant vitam Clerici purgandi, onus Compurgatorum subire nolunt, ut notat *Diaz cit. c. 152. n. 5.*

T I T V L V S XXXV.

DE PURGATIONE VULGARI.

I.

Quæritur primò, quid sit purgatio vulgaris, & cur sit prohibita? Resp. Est ea, quam vulgus invenit, vel usu induxit, quæ à SS. Canonibus est reprobata, & prohibita, tum quia inventa fuit, diabolo fabricante, sive ejus instinctu, c. *Mennam* 7. §. *fin. caus. 2. q. 5.* tum quia per eam DEUS tentari videtur, c. *Monomachiam* 22. in fine ead. caus. & q. contra illud Deuter. 6. *Non tentabis Dominum DEUM tuum:* tum quia per eam sæpe is, qui in nulla culpa est, & innocens, punitur, ut constat ex c. 2. h. t. Hostiens. in Summa h. t. n. 1. & 2.

II. Quæritur secundò, quænam purgationes vulgares in specie Jure Canonico sint prohibita?

Resp. Prohibetur inprimis purgatio facta per Monomachiam, vel duellum, c. *Monomachiam* 22. caus. 2. q. 5. & c. *Cura* 1. h. t. Nam cum quæsitum fuisset, » utrum super possessionibus, seu bonis Ecclesiasticis (si fortè de ijs sit contentio) possint fieri duella? Responder Papa, quod nec in eo, nec in alijs » etiam hoc debeat tolerari: adeoque hinc universim » prohibetur talis purgatio, ut nullo casu debeat tolerari, idque ob rationes suprâ allatas. Nec obstat, quod David cum Goliath pugnavit, 1. Reg. 17. quia id instinctu Spiritûs S. factum fuit, Gl. hic V. *Aliquatenus tolerare.* Verùm de hoc plura sunt dicta suprâ Tit. 14. §. 1. hoc libr.

III. Secundò interdicta est etiam purgatio per judicium ferri candentis, vel aquæ ferventis, seu calidæ, c. *Mennam* 7. §. ult. c. *Consuluit* 20. ubi talis purgatio